

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГЛУХІВСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СУМСЬКОГО НАУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора коледжу
від 11.10.2021 р. №44-АГП

**ІНСТРУКЦІЯ №39
по експлуатації вуглекислотних вогнегасників**

1. Призначення вуглекислотних вогнегасників

Вуглекислотні вогнегасники застосовуються для гасіння пожеж класу «В», в електроустановках, які знаходяться під напругою до 1000 В, електронної обчислювальної техніки, рідких речовин, які не розчиняються у воді, а також різних речовин та матеріалів, за виключенням тих, що можуть горіти без доступу повітря.

В ВСП «Глухівському агротехнічному фаховому коледжу Сумського НАУ» експлуатація та використання вогнегасників в без призначення особи, відповідальної за пожежну безпеку на об'єкті, не допускається.

**2. Загальні відомості про будову та принцип дії
вуглекислотного вогнегасника**

Вуглекислотний вогнегасник складається з:

- балону (заповненого рідким двоокисом вуглецю на 75%);
- запірно-пускового пристрою (запобіжна мембрана, запобіжна чека, важіль керування, ручка, плomba, трубка сифонна) вмонтованого в горловину балону;
- розтрубу, прикріпленого до запірну-пускового пристрою, а в вогнегасниках ВВК-18, ВВК-28, ВВК-56 через гнучкий шланг.

Принцип дії вогнегасника полягає на виході двоокису вуглецю з балону, який знаходиться під тиском 5,8 мПа при температурі 20⁰ С при умові швидкого випаровування рідкої вуглекислоти утворюється вуглекислий сніг. Отримана снігоподібна вуглекислота має щільність 1,5 г/см³ при температурі -80⁰ С, знижує температуру палаючої речовини та зменшує відсоток кисню в зоні горіння. Мінімальна довжина струї вогнегасної речовини переносних вуглекислотних вогнегасників 1,5 м., мінімальний час подачі вогнегасячої речовини від 6 до 24 сек.

3. Вимоги щодо розміщення вогнегасників

Вогнегасники повинні розміщуватися у легкодоступних і помітних місцях, а також поблизу місць, де найбільш імовірна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від дії сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їх працездатність.

Вогнегасники в місцях розміщення не повинні створювати перешкоди під час евакуації людей.

Переносні вогнегасники розміщують:

- шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення;
- у пожежні шафи пожежних кранів;
- на пожежні щити чи стенди;
- в підставки чи спеціальні тумби.

Розміщення вогнегасників має бути виконано таким чином, щоб забезпечувати можливість прочитати маркувальні написи на їх корпусах.

Вогнегасники, які розміщуються поза межами приміщень або в неопалювальних приміщеннях та не призначені для експлуатації за температури нижче 5 град. С, на холодний період року необхідно переносити в придатне для їх зберігання приміщення. У таких випадках на пожежних щитах та стендах повинна розміщуватись інформація про місце розташування вогнегасників.

Вогнегасники повинні розміщуватись з урахуванням зручності їх обслуговування, огляду, користування, а також досягнення найкращої видимості з різних точок простору, що захищається.

Підходи до місця розташування вогнегасників мають бути завжди вільними.

У приміщеннях, у яких немає постійного перебування працівників, вогнегасники слід розміщувати ззовні приміщень або біля входу до них.

У приміщеннях, у яких працівники перебувають постійно, вогнегасники потрібно розміщувати у середині приміщень, запобігаючи створенню перешкод для евакуації людей.

4. Норми належності вуглекислотних вогнегасників

Критеріями вибору типу і необхідної кількості вогнегасників для захисту об'єкта є:

- рівень пожежної небезпеки об'єкта (будинку, споруди, приміщення);
- клас пожежі горючих речовин та матеріалів, наявних у ньому;
- придатність вогнегасника для гасіння пожежі певного класу та відповідність умовам його експлуатації;
- вогнегасна здатність вогнегасника конкретного типу;
- категорія приміщення за вибухопожежною або пожежною небезпекою;
- наявність у приміщенні модульної установки автоматичного пожежогасіння;
- площа об'єкта.

Необхідну кількість вогнегасників визначають окремо для кожного поверху та приміщення об'єкта.

Приміщення, у якому розміщені декілька різних за пожежною небезпекою виробництв, не відділених одне від одного протипожежними стінами, оснащують вогнегасниками за нормами найбільш небезпечного виробництва.

За наявності декількох приміщень з однаковим рівнем пожежної небезпеки необхідну кількість вогнегасників для їх захисту визначають згідно з нормами належності, та з урахуванням сумарної площі цих приміщень

Приміщення в яких розташовані ПЕОМ слідує оснащувати переносними вуглекислотними вогнегасниками з розрахунку один вогнегасник ВВК-1,4 (ОУ-2) або ВВК-2(ОУ-3) на три ПЕОМ, але не менше одного вогнегасника вказаних типів на приміщення.

5. Експлуатація та технічне обслуговування вуглекислотних вогнегасників

Після проведення первинного огляду, вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою в структурному підрозділі системою нумерації. Особа, відповідальна за пожежну безпеку у структурному підрозділі повинна оформити журнал обліку вогнегасників на об'єкті у якому реєструються:

- тип і обліковий номер кожного вогнегасника, а також місце його розміщення на об'єкті;
- дати проведення періодичних оглядів вогнегасників та прізвище особи, яка їх проводила;
- результати періодичних оглядів вогнегасників;
- дати проведення технічного обслуговування (або діагностування) та прізвище особи (або номер посвідчення), яка їх проводила, а також дати проведення наступного технічного обслуговування;
- інформація про направлення вогнегасників на технічне обслуговування та про їх повернення на місце розташування після проведення технічного обслуговування.

На технічне обслуговування з об'єкта дозволяється відправляти без заміни не більше 50 % вогнегасників від їх загальної кількості.

6. Періодичний огляд вогнегасників

Періодичний огляд вогнегасників здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, не рідше одного разу на місяць.

Під час періодичного огляду перевіряються:

- 1) відповідність типу і заводського номера кожного вогнегасника його зареєстрованому обліковому номеру та місцю розташування на об'єкті;
- 2) наявність паспорта на кожний вогнегасник;
- 3) дата проведення технічного обслуговування кожного вогнегасника, яка повинна відповідати вимогам інструкції з експлуатації;
- 4) наявність та цілісність на кожному вогнегаснику пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), гнучкого рукава та кронштейна (якщо передбачено конструкцією);
- 5) відсутність видимих зовнішніх пошкоджень вогнегасників та слідів корозії на них;
- 7) непошкодженість маркування (етикетки) кожного вогнегасника.

Особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті, забороняється самостійно (або доручати іншій особі) здійснювати будь-які операції з

технічного обслуговування вогнегасників, спрямовані на відновлення їх працездатного стану.

Результати періодичних оглядів реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, у журналі обліку вогнегасників на об'єкті .

На корпусах вогнегасників, які пройшли технічне обслуговування, прикріплюється етикетка устанавленого зразка, на якій здійснюється маркування про проведене технічне обслуговування (контрольний знак зеленого кольору) із зазначенням дати проведення технічного обслуговування та номера посвідчення працівника, який його проводив, а також дати проведення наступного технічного обслуговування (контрольний знак червоного кольору). Така сама інформація записується і в паспорті на вогнегасник.

7. Приведення в дію вуглекислотних вогнегасників

Застосування вогнегасників повинно здійснюватися згідно з паспортами підприємств-виробників та вказівками про порядок дій під час застосування вогнегасників, нанесених на їх етикетках.

Забороняється:

- експлуатувати вогнегасники з наявністю вм'ятин, здутостей або тріщин на корпусі, на запірно-пусковому пристрої, на накидній гайці, а також у разі порушення герметичності з'єднань вузлів вогнегасника та несправності індикатора тиску (для закачних вогнегасників);
- завдавати удари по вогнегаснику;
- розбирати і перезаряджати вогнегасники особам, які не мають права на проведення таких видів робіт;
- кидати вогнегасник у полум'я під час застосування та вдаряти ним об землю для приведення його до дії;
- спрямовувати насадку вогнегасника (гнучкий рукав або розтруб) під час його експлуатації у бік людей;
- використання вогнегасників для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.
- застосовувати для гасіння загорянь речовин горіння яких відбувається без доступу повітря (бавовна, піроксилін та т.п.).

Гасіння осередків пожежі, які виникли поза межами приміщень, потрібно здійснювати з навітряного боку.

Вуглекислотні вогнегасники повинні застосовуватись у тих випадках, коли для ефективного гасіння пожежі необхідні вогнегасні речовини, які не пошкоджують обладнання та об'єкти (обчислювальні центри, електрична апаратура, музеї, архіви тощо).

Під час застосування вуглекислотного вогнегасника для гасіння пожежі електрообладнання, що перебуває під напругою електричного струму до 1000 В, необхідно витримувати безпечну відстань (не менше 1 м) від розпилювальної насадки вогнегасника до струмопровідних частин електрообладнання.

Під час гасіння пожежі вуглекислотними вогнегасниками необхідно враховувати можливість зниження концентрації кисню в повітрі приміщення яке захищається, особливо якщо воно невелике за об'ємом.

У приміщеннях з незначним об'ємом, застосування вуглекислотних вогнегасників може створити небезпечну для життя людини концентрацію газів у повітрі, а також у разі застосування пересувних вуглекислотних вогнегасників необхідно використовувати ізолювальні засоби індивідуального захисту органів дихання.

Перед застосуванням вуглекислотних вогнегасників для гасіння пожежі слід вивести з приміщення співробітників та не задіяні в гасінні пожежі.

Відповідальність за забезпечення періодичного огляду та навчання працівників правилам застосування вогнегасниками несуть керівники структурних підрозділів.

Розробив:

заступник директора з АГР

М.М.Кліндух

Узгоджено:

інженер з охорони праці

Н.П. Чорнобай